

POLITIKKUR

Var tað gravtalan?

AT VÁTT HEVUR VERIÐ Í REIÐRINUM HJÁ HINI SOKALLAÐU »SJÁLVTÝRISAMGONGUNI« HAVA VIT FULLGÓÐ PRÓGV FYRI: SAMGONGUSLITIÐ 30. APRIL Í FJÖR, ORÐ DAGBLAÐSINS UM, AT SAMGONGAN FRÁ BYRJANINI AV IKKI VAR ARBEIÐSFÖR, AT TJÓÐVELDIS MENN »SÚLTAÐU« TEY NÓGVU MÁLINI ELLA ORÐ »14. SEPTEMBER«S UM, AT SAMGONGAN EINSAN FRAMDI »AFTURHALDS- OG SAMBANDSPOLITIKK«.

»Dritir í reiðrið«

At onkur av samgongumonnunum fór at drýta í reiðrið, mundu tey flestu vænta. Hini fyrstu skvottini komu í »14. September«, og tað var eingin ivi um, at fleiri fara at koma — og ivaleyst frá øllum samgongu-líðum, tí torført verður at verja hin ódugnaliga samgongupolitikkinn.

Tað er fyrrigvilt at vera konservativur — afturhaldssinnur. Meira ófyrigvilt er at prætika eitt sloð av framburðssinni krydrað við einum sloð av sosialismu — og so einki halda av nokrum, tað ið á stendur. Júst hetta tykist tjóðveldisflokkurin vera vorðin eitt framúr eyðkenni fyri. Orð verða tveitt út um framburðssinnið, um mikil sjálvstýrskrov, um sosialistisk framtøk o. s. fr.

men í sama andadrátt verður talað um teirra egna landsstýri, at tað fremur »afturhalds- og sambandspolitikk« ja, og so koma tey margháttligu orðini um framhald av tí sama deyðsiglarpolitikkinum, sum framdur hevur verið hesi seinastu árin.

VERÐUR HENDA SAMA TÁTAN LIVGEVANDI FRAMYVIR?

Tað skuldi verið lógið, um hesi sjálvstýristáttu framvegis verður giv ið slík livgevandi evni, at hon heldur áfram við at draga veljarar til sín. Av sjálvstýrispolitikkini finnist nær við eingin neisti. Kyndir onkur annar eitt sleg av sjálvstýrisbrenni til, ja, so kvaklast teir við og royna at kynda eld í hitt sindrið av vánaligum sopparotvi, ið ligið hevur og

morlast sundir innanfyri sjálvstýris garðin hjá teim ymisku »patenteflokkum« uppá sjálvstýri, sum tó veruliga hevur bara verið eitt sindur av »húðaligum« smyrli úttaná »dannibrogsspyntaðar« bringur.

OG tá teir sjálvir svíkja øll veltaralyfti — ivaleyst mongum av sjálvstýrissamgonguni til hetta og fró — tá fer logmaður í lógmannsroðu sini — og aðrir í holum — at tala býtingat og tveita skuldina á andstöðflokknar, at teir ikki vildu styðja tey sjálvstýrskrov, ið teirra egnu ikki vildu styðja. Slikt er makaleyst og óhoyrt í allari heimsins politisku søgu!

Sjálvandi er tað fullkomuliga ógjørligt hjá »sjálvstýrisflokkunum« at verja tann »afturhalds- og sambandspolitikk« — fyri at brúka orð »14. september« — sum framdur er hesi seinastu árin; men tað mátti verið ómánsligt at tveita skuldina fyri hetta á aðrar, ið aldeilis einki hava havt við henda politikk at gjørt.

FJADURSÁRAR HONUR — LITÍÐ METARI

Tað er einki at siga til, at samgonguflokkarnir eru vorðin fjadur-

sárir av innanhýsislandrinum hesi fyra árin, og hetta kom týðuliga til sjónar undir umrøðuni av lógmannsroðuni — ikki ein landsstýrismaður at taka orðið.

So illa er »sjálvstýrispolitikkur« hjá hesum flokkum farin, at eingin av oddamonnunum, ið sitið hava á ovasta pallinum, haðani sjálvstýrið skuldi fremjast, hettað sær at taka orðið og verja seg móti orðgongu andstöðumanna við greffigastu avdúkingum av falspolitikkini allra teirra, ið krógva seg undir »sjálvstýris«-gekkaskortum

Miðleysari sjálvstýrispolitikkur hevur ikki verið ríkin í Føroyum all árin frá 1906, enn tann, ið fólk hava verið vitni til hesi fyra árin. Var tað gravtalan yvir allan »sjálvstýrispolitikk«, lógmaður helt á Ólavssøku?

LYGUSOGUSMÍÐUR

Blaðstjórin á 14. September hevur eini merkilig evni at seta saman lygusögur av ymsum slag, sum hann altíð verður avdúkaður fyri. T. d. hevur hann í 14.inda nr. 57 sett uppá prent tað ósannind, at P. M. Dam undir umrøðuni av lógmannsroðuni skal hava gingið runt millum sínar partamenn og teska teimum í oyra um ikki at taka orðið.

Henda ósannind Ólavs er so frek, at hon beinleiðis merkir muruna í honum.

Hvor kann siga frá, at Dam nakrantíð hevur verið ræddur at mott sínum mótsstöðummonnum á politiska stríðsvøllinum?

Var ein dropi av sanneleika skaptur í Ólavi, so hevði hann heldur sagt sum var, at samgongumenn vóru so bebbareddir fyri hesum orðaskifti, at teir høvdu lagt ráð saman, hvussu teir best skuldu sleppa undan at verða nektaðir at skinninum, og tí sat tingformaðurin sum á glóðum hvørja ferð ein úr andstöðuni bað um orðið, ið hann hevði fingið álágt at slita orðaskiftið, so skjótt sum ein skái var.

Henda sama sið hava teir brúkt hesi fyra ár, teir hava sitið við ráðið, hvørja ferð útvarpað hevur verið úr tinginum.

Men teir eru ikki sloppnir fyri tí, og skulu heldur ikki rokna við at sleppa so ósnikkaðir.

Ólavur Michelsen, lærari og blaðstjóri er sami forherðingur og sosialistabatar sum nógvir av tjóðveldismonnunum; teir skulu tí ikki verða eirðir av javnaðarmonnum. soleiðis sum teir hava lagt upp imóti sosialistisku hugsjónini.

LYSINGAR

Til leygardagsblaðið, sum kemur í hvørt hús, megna vera prentsmiðjuni — telf. 1820 — í hendi seinast í morgin á miðdegi.

aði umsetingargjaldið, fingur hesi ikki eitt oyra í endurgjaldi — teir bara logdu byrðu omaná byrðu, hugsaðu ikki um at veita røkrum nakran.

Læntar fjadrar

SIGURÐ JOENSEN, FORMADUR TJÓÐVELDISFLOKKIN, VIÐGONGUR, AT SITANDI LADSSTÝRI IKKI HEVUR VERIÐ NYSKAPANDI

TAÐ HEVUR HAVT VIÐRÁK, VIÐGEKK HANN

MEN SO HEVÐI TAÐ, REYPAÐI HANN, DUGAÐ AT GJÓRT BURTUR ÚR, DUGA AT NYTT VIÐRÁKI. TAÐ HEVÐI SO IKKI, IÐ HVUSSU VAR, SPILT VIÐRÁKIÐ

Hetta vóru orð frá núverandi formanni í tjóðveldisflokkinum.

Við hesum orðum frá teimum sjálvum er tað so við stórsþikarum sligið fast, at sitandi landsstýri hevur ongan skapandi politikk ført.

Hetta eru orðini eisini hjá Knud Vang í Dagblaðnum, har ið hann bart út skuldsetur Erlend Patursson og Sigurð Joensen fyri, at teir og tjóðveldismenn hava verið so illir at hava við at gera, at sitandi landsstýrið ongan veruligan politikk kann hava ført.

Tað er eyðsæð henda áðanann í blaði sínum, sum hevur gjørt, at hann Knud Vang hevur kent seg so veikan, at hann als ikki tók orðið undir orðaskiftinum um lógmannsroðuna. Sama hevur ætlandi verið grundin til, at eingin meinigur av fólkaflokksmonnunum, heldur ikki nakar meinigur av tjóðveldismonnunum hætti sær at taka orðið til forsvar fyri landsstýrisins politikk. Hvussu kundu teir forsvara ein politikk, sum ikki hevur verið til, ella sum hevur ligið deyður hesi 4 árin, vónleyst!

Men so væl var lagt til rættis frá fyrra landsstýrinum, at sitandi landsstýri og landsstýrisflokkar kundu fara — soleiðis sum sagt varð av einum lótingsmanni — tað var harra Iversen — í stjórnarátan úttan at røra ein fingur. Segluni vóru sett, røðrið sjálvstýrandi og lotið tann rætta vegin — og báturin, Føroya skútan fór sína rætta kós. Alt var lagt so til rættis, at tað gekk av sær sjálvum!

Eitt helt harra Sigurð Joensen, at hetta landsstýri kundi rósast fyri. Tað var búskaparráðið. Tað segði hann, átti hetta landsstýri! Sama var við roknskaparumleggingini og umskipanini av grannskoðingini.

Við undantak av tí seinasta, sum ið hvussu er javnaðarmenn onga æru vilja hava av, er her talan um læntar fjadrar.

Okkara góði harra Sigurð Joensen, tygum megna vita skil á tí, sum tygum tala um! Tá ið tygum ikki vita tað, megna tygum heldur tuga, tað er okkara vinarráð.

Tygum megna vita, at tað fyrsta, sum fyrra landsstýri við javnaðarlogmanni gjørdi, var at fáa roknskapareksptarar upp frá Danmark til at kanna roknskaparlagið hjá øllum tættum í tí almenna húsarhaldinum fyri so at koma fram við uppskotið til tað neyðugu umskipan.

Vit fingur harra Kallsberg. Vit fingur fleiri ekspertar frá ministerium.

Tygum megna hava, harra S. J., lisið bókingin, ið harra Kallsberg gav út, eitt valaverk, tykist okkum.

Hann hevur millum annað uppskot um umskipan av okkara roknskaparlagi.

Tað er hetta uppskot hansara sum framt verður lutvist undir hinum landsstýrinum og lutvist undir hesum landsstýrinum.

Tað var undir samráðingum við ríkisráðið um 60 millónargrunnin hildið fram um at hava skilanevnd til ráðgevingar viðvíkjandi okkara uppbygging á landi og á sjónum. Her er so ikka talan um annað, enn at landsstýrið, ið situr, eisini

viðvíkjandi hesum tók eftir fyrra landsstýrinum, tá ið tað setti eina skilanevnd ella búskaparráð, sum ein eisini kann siga. Men tað var kortini eitt, sum hetta landsstýrið hevur gjørt skilanevndini viðvíkjandi, og tað er nakað, sum fyrra landsstýrið aldri vildi gjørt. Tað fyrra landsstýrið vildi aldri sum hetta gjørt skilanevndina ella búskaparráðið politiskt. Tað hava javnaðarmenn harðliga funnist at og fordømt uppá tað kraftigasta!

Fyrra landsstýrið og tess samgonguflokkar við undantak av gamla sjálvstýrismonnunum vildi aldri fingið seg til at skipa grannskoðingararbeiðið sum hetta landsstýrið hevur gjørt. Tað vildi aldri skipa eina grannskoðan fyri hitt almennt soleiðis, at grannskoðarin, sum er fyri tingið, landskassan, eisini skal kunna vera í breyðinum hjá teimum, sum hann skal ansa eftir fyri hitt almenna, so ongar skákningar skulu verða gjørdar undan skatti, ið lógin sigur ein skal bera.

Sitandi landsstýri hevur gjørt hetta!

Er hetta ikki heilt óforsvarligt!

Er hetta ikki at ovbyrjað samvitskuna hjá einum manni ella felag?

Hvor kann tæna tveimum harrum, serliga ikki tá ið teir hava so mótsettar interessur sum at annar vil hava mest møgulegan skatt eftir lógin og annar vil royna at sleppa sær undan mest møgulegum gjaldi til hitt almenna!

Fyrra landsstýrið lýsti eftir statsautoriseraðum roknskapargrannskoðarum, ið bara skuldi arbeiða fyri hitt almenna, men mátti frá, áðrenn tilkúrt ella tilkúrt menn funnist.

Harra Sigurð Joensen, eisini á hesum fáu okjnum, sum tygum komu við sum dómi uppá, at tað tó vóru tey oki, ið sitandi landsstýri ikki arbeiðið ella prýddi seg við læntum fjadrum, eisini hesi tygara dómi hildu ikki. Tey vóru øll úttan hatta við at avtaka tann almenna grannskoðarastovnin og geva privatum monnum eru læntar fjadrar at pynta seg við.

Ja, so eigasort er hjá hesi landsstýrissamgongu.

Einki úttan læntar fjadrar! Ein sorgarleikur, halda tygum ikki tað, harra Joensen?

Tað er munur á 0 og 25

Undan seinasta vali lovaðu tjóðveldismenn hátiðarlaga, at um teir komu til ræðið skuldu vit ikki læna pening til 7, 8 ella 9 pst., men bara til 0 pst.

Hetta valskíðið er nú nærur at enda, men ein hevur einki frætt frá, at tjóðveldismenn hava útgeva stórpening til 0 pst. í rentu.

Vitiligt var hetta bara valflesk — ja, kanska rættari sagt: bluff! Stórvegis annað fær ein sjáldan frá hasari síðuni; ið er tað ikki sagt, at teir aftur til hetta valið fara at veitra við hesum sama nullinum.

Men vit fingur so prosentir á annan hátt, sjálvt um hesi júst ikki kundu metast í nullum.

Kaga vit í tollalógina, finna vit hópín av vorum, ið eru komnar undir munandi tollahækking og affratt teimum kemur umsetingargjaldið, sum varð hækkað við 25 prosentum.

Umsetingargjaldið umfatar flest

allar vorur, so ein hækking uppá 25 pst. nemur við hvørt heim — og ikki so heilt lítið.

- * Tá ið umsetingargjaldið varð ásett á fyrsta sinni undir seinasta landsstýri, varð lagt so væl til rættis, at tað ikki skuldi raka tey peningaliga veikastu og meint, tí varð skattamarkið flutt frá 2000 kr. til 4000 kr., barnafraðrátturin varð somuleiðis munandi lækkaður.

Á henda hátt kom hetta eykagjaldið ikki at kennast nakar meinbogi hjá teimum, ið fáa pensjón: gomul, brekað, einkjur og onnur treingjandi ella eisini onnur við smáum inntøkum.

Tá »sjálvstýrislandsstýrið« hækk-

